

Prioritering av Naturvårdsskogar

Prioritering av Naturvårdsskogar – urval av Sveaskogs naturvårdsskogar

Sveaskog beslutade år 2002 om 20 % naturvårdsareal per skogsregion. Denna ambition skall förverkligas med hjälp av de tre verktygen ekoparker 5 %, naturvårdsskogar 10 % och naturhänsyn vid avverkning 9 %. Fördelningen av naturvårdsskogar inom olika landskap arbetas fram med hjälp av modellen för hänsynsprioritering. Hänsynsprioritering är ett kvalitativt steg som avgör vilka skogar/bestånd som avsätts, var i landskapet de ligger samt vilken restaureringspotential de har.

1. Hänsynsprioritering och den nationella strategin för skogsskydd

Sveaskogs hänsynsprioritering lutar sig starkt på den nyligen framtagna nationella strategin för skogsskydd. Två viktiga likheter är:

- Skogstyper: de i strategin av olika skäl utpekade skogstyper som är av ekologisk betydelse för mångfalden i Sverige har ett stort utrymme i hänsynsprioriteringen.
- Metodiken: vid kategorisering av objekt i olika värdegrupper samt rangordning inom grupperna används till viss del samma principer som i den nationella strategin.

Å andra sidan finns en viktig skillnad mellan nationella strategin och hänsynsprioriteringen. Strategin berör endast idag kända objekt med höga naturvärden (i strategin kallade värdekärnor) medan hänsynsprioriteringen också syftar till att ta fram objekt med stor restaureringspotential.

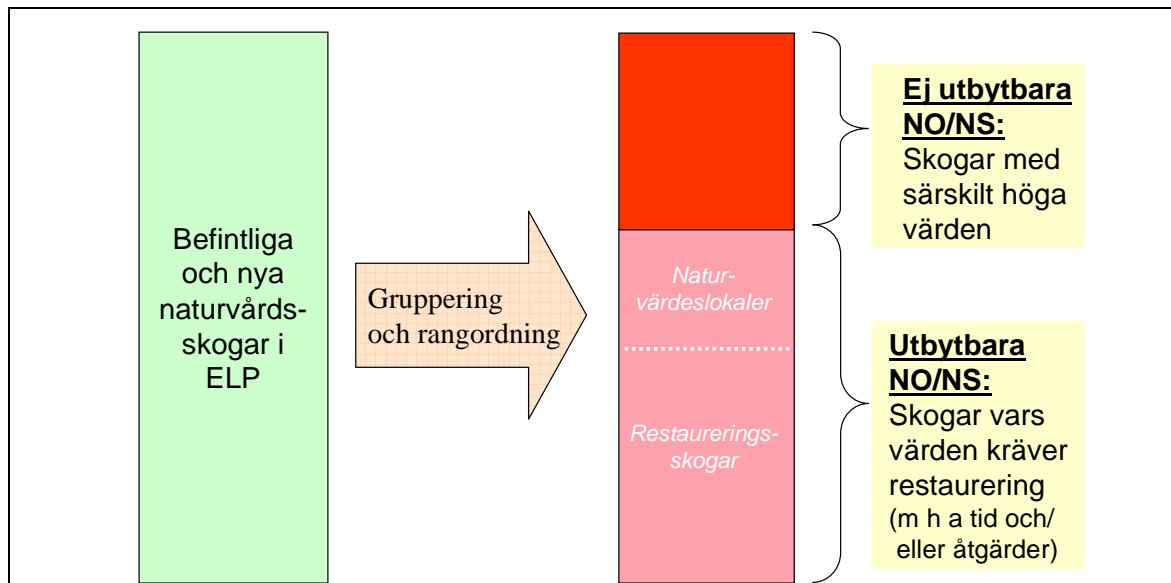
- Återskapande: hänsynsprioriteringen ger utrymme till att förstärka befintliga naturvärden genom restaurering av intilliggande objekt och genom att lyfta fram lokala möjligheter med särskild potential (till exempel för att återskapa kärnområden med lövrika skogar).

2. Översikt av metodiken

Det övergripande syftet med hänsynsprioritering är att identifiera skogstyper som skall förstärkas i varje enskilt ekologiskt landskap (ELP) samt prioritera mellan lämpliga objekt på grundval av en hög ekologisk funktion och god restaureringspotential. Dessutom skall metodiken fånga upp bestånd med höga värden som till exempel hittas i samband med ordinarie traktplanering.

Ett första sätt att närma sig metodiken som beskrivs i detta dokument är att tänka sig resultatet för den av landskapsklassen bestämda mängden NO/NS-objekt i varje enskild ELP (se figur 1). Denna mängd som antingen är 5, 10 eller 15 %, kommer att vara grupperad som "ej utbytbara" respektive "utbytbara" NO/NS-objekt. Gruppen ej utbytbara NO/NS utgörs av skogar med särskilt höga, befintliga värden och kan inte bytas bort i framtiden. Gruppen utbytbara NO/NS är i sin tur uppdelad i två grupper: naturvärdeslokaler och restaureringsskogar. Dessutom ligger objekten i de två grupperna av utbytbara NO/NS rangordnade efter stigande värde vilket kommer möjliggöra en utbytesprocess där till exempel nyupptäckta objekt med högre värde kan bytas in på bekostnad av objekt med lägre värde.

Prioritering av Naturvårdsskogar

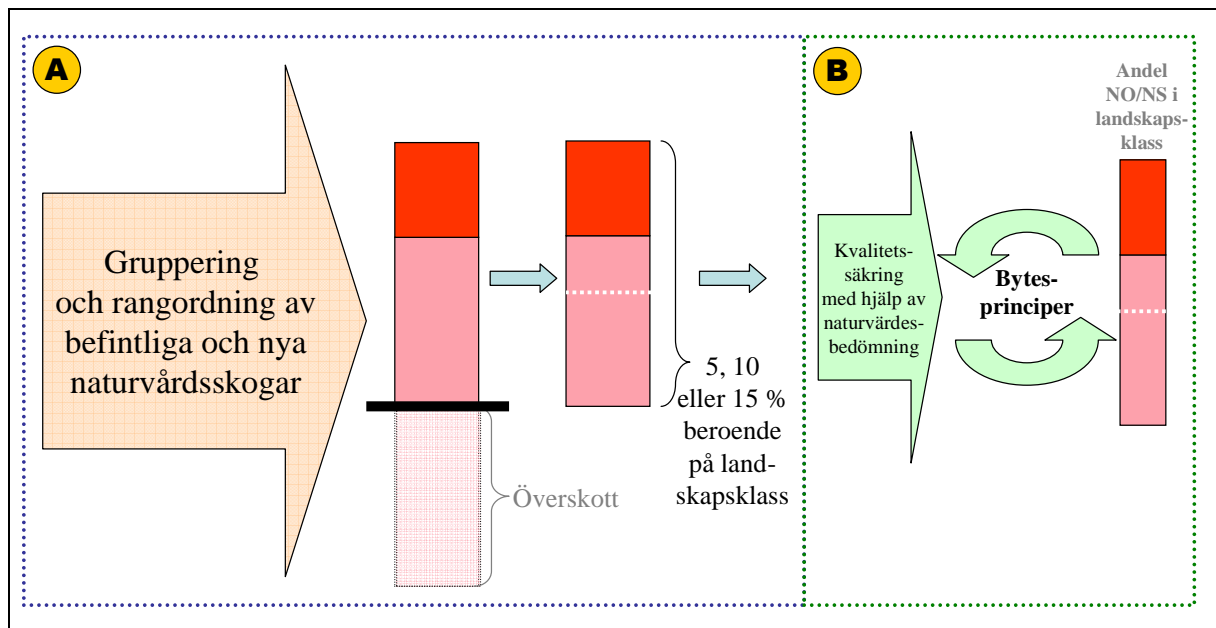
Figur 1. Resultatet av hänsynsprioriteringen blir att alla NO/NS-objekt i ett ekologiskt landskap är uppdelade i "ej utbytbara" och "utbytbara", rangordnade objekt

Att gruppera NO/NS-objekten på detta sätt är inte ett självändamål utan skapar därmed möjligheter att hantera objekt på olika sätt. Dessutom ger det klara signaler såväl internt som externt om vad Sveaskog bedömer som ej utbytbara objekt samt hur vi väljer att definiera skogar med särskilt höga värden.

En något mer detaljerad översikt av metodiken visar en arbetsmodell för hänsynsprioriteringen uppdelad i två faser (Figur 2):

- Fas A: En metodik som på ett ekologiskt funktionellt sätt tar fram de bestånd som skall ingå i den av landskapsklassen angivna NO-/NS-mängden. Detta skall låta sig göras i bolagets alla ekologiska landskap oberoende om de i dagsläget finns ett underskott, överskott eller om andelen NO/NS redan är uppnådd. Principen är dock densamma i samtliga tre fall och kan översiktligt beskrivas i följande steg:
- Befintliga och nya naturvårdsskogar delas upp i ej utbytbara och utbytbara. Exempel på nya naturvårdsskogar kan vara skogar utpekade i inventeringen av statlig skog som genomfördes för något år sedan. Ett annat exempel är skogar som faller ut vid sök efter prioriterade skogstyper (mer om detta senare).
 - Utbytbara naturvårdsskogar grupperas i naturvärdeslokaler och restaurerings-skogar varpå de rangordnas inom respektive grupp. Observera att den sammanlagda arealen av dessa skogar tillsammans med de ej utbytbara kommer att överstiga den enligt landskapsklassen önskade mängden.
 - De naturvårdsskogar som ryms inom ELPns landskapsklass väljs ut. Med andra ord så "drar vi ett streck" under vilket rangordnade naturvårdsskogar i verkligheten återgår till produktions-skogar.
- Fas B: Bytesprinciper som skall användas när landskapsklassens andel av naturvårdsskogar är uppnådd och nya, tidigare oidentifierade objekt hittats i samband med till exempel löpande traktplanering. Alla byten sker mot utbytbara NO/NS-objekt och syftet med alla byten är en kvalitetshöjning genom att det lägst rankade objektet byts ut. Samtliga objekt som byts ut kommer att naturvärdesbedömas i ett senare skede – d.v.s. vid avverkningsplanering.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Figur 2. Översikt av hänsynsprioriteringens två faser.

3. Fas A: ta fram landskapsklassens NO/NS-mängd

Den första fasen i hänsynsprioriteringen, Fas A, syftar till att ta fram den mängd NO/NS-objekt som landskapsklassen anger. Vidare skall NO/NS-mängden vara uppdelad i ej utbytbara och utbytbara NO/NS där de utbytbara dessutom skall undergrupperas och objekten i respektive undergrupp vara sinsemellan rangordnade.

3.1. Skogar som skall hänsynsprioriteras

Skogar som hänsynsprioriteras i Fas A

1. Befintliga naturvårdsskogar: avdelningar som idag har målklassen "naturvård, orörd" (NO) eller "naturvård, skötsel" (NS) i vårt skogliga register. Hit hör också avdelningar i befintliga reservat.
2. Alla produktionsskogar nedanför fjällskogsgåränsen och utanför ekoparker, d.v.s. avdelningar som idag har målklassen "produktion med generell hänsyn" (PG) eller "produktion med förstärkt hänsyn" (PF) i vårt skogliga register. Dessa avdelningar skall därför sökas ut men det är långt ifrån alla som efter genomförd hänsynsprioritering verkligen kommer att klassas som naturvårdsskog.

3.2. Nya naturvårdsskogar

Nya naturvårdsskogar tas fram på olika sätt och av olika anledningar:

- Prioriterade skogstyper (enligt SKSs och SNVs Strategi för skyddsvärd skog)
- Reservatsbildning och dokumenterade överenskommelser om skydd av höga naturvärden
- Särskilt värdefulla områden för kulturmiljöer, rennäring och friluftsliv
- Skogar med mycket stor betydelse för landskapsbild eller hyggesutformning

I praktiken är det bara de två punkterna om tidigare löften och prioriterade skogstyper ovan som beaktas i Fas A. Anledningen är att nödvändig information för att få fram dessa finns tillgänglig i vårt skogliga register eller i form av digitalt material. Så är inte fallet med

Prioritering av Naturvårdsskogar

punkterna om särskilt värdefulla områden och skogar av betydelse för landskapsbild; här saknas oftast information. Detta innebär på intet sätt att är mindre viktiga utan snarare att de får betydelse först under Fas B, utbytesprocessen, då skogar som beskrivs i punkterna kan identifieras i fält.

3.2.1. Prioriterade skogstyper

Den största gruppen tillkommande nya naturvårdsskogar vid en hänsynsprioritering kommer att utgöras av prioriterade skogstyper. Tre grupper av skogstyper är direkt tagna ur den nationella strategin för skydd av skogsmark (se Bilaga 1 för mer exakt definition):

1. Skogstyper där Sverige har ett internationellt ansvar
2. Skogstyper som är nationellt underrepresenterade
3. Nio översiktliga skogstyper i värdestrakter (skogstyper av regionalt intresse)

Dessutom tillkommer en av Sveaskog vald skogstyp i form av unga, lövrika bestånd som har särskilda lokala möjligheter att återskapa löv/lövrika skogar.

Samtliga skogstyper ovan kallas gemensamt för prioriterade skogstyper och kan således grupperas i skogstyper med internationellt, nationellt, regionalt och lokala ansvar/intresse.

3.2.1.1. Skogstyper med internationellt ansvar

Skogstyper där landet enligt nationella strategin har ett internationellt ansvar är:

- Ädellövskog i mellansvenska blandskogs- och sydsvenska lövskogsregionen. I huvudsak homogen ädellövskog med >70% löv varav >50% ädellöv.
- Hassellundar.
- Triviallövskog med ädellövinslag. Lövskogar med 20-50% ädellöv. Naturbetesmarker förstärker naturvärdena.
- Större urskogsartade skogar i norra barrskogsregionen (mer än 500 hektar) och i södra barrskogsregion (mer än 200 hektar).
- Större myr- och naturskogsmosaiker i norra barrskogsregionen (mer än 1 000 hektar) och i södra barrskogsregion (mer än 500 hektar).
- Kalkbarrskog. Barrskog på kalkrik mark eller andra marker med höga halter av baskatjoner. I ett internationellt perspektiv bedöms de stora arealerna av artrika kalkbarrskogar på Gotland, Stockholm, Uppsala och Jämtlands län vara särskilt viktiga att lyfta fram.
- Skärgårdsnaturskogar. Samling av öar, holmar och skär med naturskog invid kust inklusive kringliggande vatten. Fastlandskogar i anslutning till skärgårdar inräknas upptill 300 meter inåt land. Här avses även skärgårdar i Väneren.

3.2.1.2. Skogstyper som är nationellt underrepresenterade

Skogstyper i nationella strategin som anses nationellt underrepresenterade är:

- Medelålders till sena lövsuccessioner på frisk mark i de två barrskogsregionerna samt i den mellansvenska blandskogsregionen.
- Strandlövsnaturskogar i hela landet, t.ex. omfattande lövskogar längs flacka stränder och i älvars närhet. Även landhöjningsskogar innefattas här.
- Sandbarrskogar på sand eller grusmark i hela landet.

Prioritering av Naturvårdsskogar

- Skogar med hög bonitet i hela landet där hög bonitet definieras olika i de fyra skogsregionerna. Denna skogstyp kommer dock att användas tillsammans med övriga och kommer därmed att höja värdet på de övriga prioriterade skogstyper som dessutom har hög bonitet.

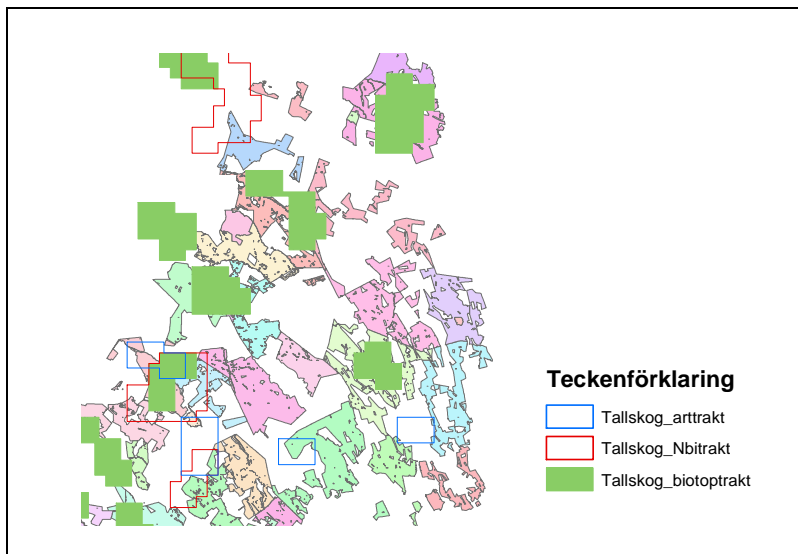
3.2.1.3. Skogstyper i befintliga värdestrakter

Begreppet värdestrakt används i den nationella strategin och definieras där som följer:

”Med värdestrakt avses ett landskapsavsnitt med särskilt höga eko-logiska bevarandevärden. Värdestrakter har en väsentligt högre täthet av värdekärnor för djur- och växtliv inklusive biologiskt viktiga strukturer, funktioner och processer än vad som finns i vardagslandskapet.”

Hur värdestrakterna tagits fram beskrivs utförligt i rapporten Frekvensanalys av skyddsvärd natur (SNV:s rapport 5466). Det finns två typer av arealstrakter (en total biotopstrakt och en där endast nyckelbiotoper är med) och en artstrakt (som bygger på fynd av rödlistade arter). De två arealstrakterna är tillsammans med artstrakten sammanslagna i vad som kallas sammanlagda strakter.

Sammanfattningsvis (och en smula förenklat) har arealer eller artantal sammanställts för alla ekonomiska kartblad som täcker Sverige. Sedan har endast de 2 % kartblad med störst sammanlagd areal eller artantal använts för att hitta sammanhängande områden av ett eller flera kartblad (dock har även en del av dessa kartblad tagits bort i uppbyggandet av själva värdestrakten).

Figur 3. Värdestrakter av tallskog i Norrbotten.

Alla strakter är kategoriserade enligt skogstyp. Det finns nio översiktliga skogstyper och 22 specifika dito. I Sveaskogs hänsynsprioritering används i första hand de nio översiktliga, sammanlagda strakterna, d.v.s.:

- Tallskogar, i huvudsak homogen tallskog (> 70 % tall)
- Gransskogar, i huvudsak homogen gransskog (> 70 % gran)
- Barrblandskog, blandskogar av gran och tall (inget trädslag når 70 %)
- Barrsumpskog, barr- och lövblandade barrskogar på myrmark
- Lövblandade barrskogar, barrskogar med lövträd (> 30 % lövträd)
- Triviallövskogar, i huvudsak homogen lövskog (> 70 % triviallövträd)

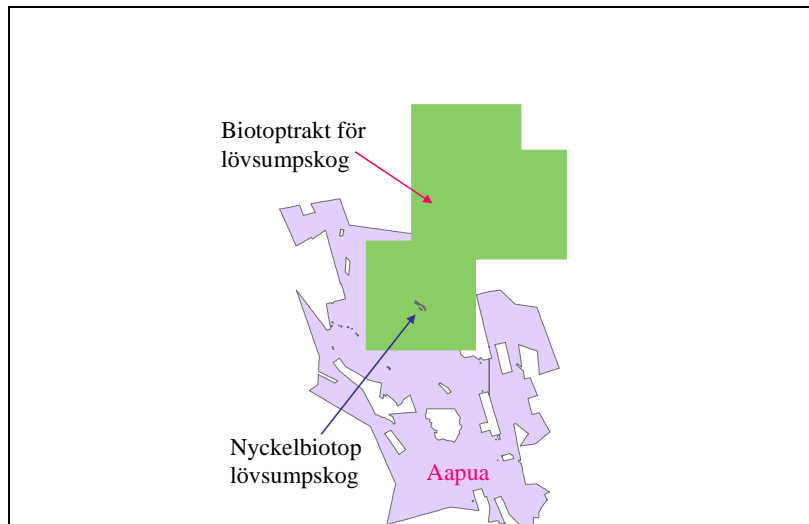
Prioritering av Naturvårdsskogar

- Ädellövskogar, i huvudsak homogena ädellövskogar (> 70 % löv, > 50 % ädellöv)
- Triviallövskogar med ädellövinslag, (lövskogar med 20-50 % ädellöv)
- Lövsumpskog, lövskog på myrmark

Värdetrakterna har i ett första steg tagits fram nationellt av Naturvårdsverket för att i ett andra steg kvalitetssäkrats och i viss mån modifierats regionalt av respektive Länsstyrelse. Det är alltså de regionalt kvalitetssäkrade sammanlagda värdetrakterna av de nio översiktiga skogstyperna som skall användas i hänsynsprioriteringen. Detta görs genom att utsök av respektive skogstyp för varje befintlig värdetrakt i landskapet.

Utsöket av objekt i befintlig värdetrakt görs på två sätt beroende på om skogstypen är av de tre dominerande typerna tall-, gran- respektive barrblandskog eller de sex andra. Orsaken till detta är att utsök av de tre dominerande skogstyperna ger en väldig massa triviala objekt som endast ger merarbete.

Därför söker vi endast ut objekt tillhörande Värdegrupp 3 (se nedan) för objekt i befintliga värdetrakter av tall-, gran- och barrblandskog. För övriga sex skogstyper söker vi ut alla objekt av inom värdetrakten men inte i resten av landskapet.

Figur 4. Landskapet Aapua i Norrbotten innehåller en biotoptrakt för den översiktiga skogstypen lövsumpskog. Centralt i det av värdetraktens sydligaste kartblad ligger en nyckelbiotop på 22,2 ha.

3.2.1.4. Skogstyper med särskild lokal potential

Då de ekologiska landskapen alla är unika kan det vara befogat att lyfta fram lokala objekt av särskild betydelse:

- Lövrika skogar, skogar med stor möjlighet att återskapa lövnaturskogar, grova lövträd etc. Skogarna skall vara lägst 15 år och minst ha 20 % lövinslag.

Efter att ha testat modellen och utvärderat resultatet beslutades att (Bilaga 3):

- Lövrika skogar med en ålder på 15-20 år måste ha en lövandel på 50 % eller mer.
- Lövrika skogar med en ålder på 21-30 år måste ha en lövandel på 30 % eller mer.
- Lövrika skogar äldre än 30 år måste ha en lövandel på 20 % eller mer.
- Lövrika skogar i utvecklingsklass 22 (d.v.s. ungskog som är färdigröjd eller saknar röjningsbehov) valdes inte ut.

Prioritering av Naturvårdsskogar

- Lövrika skogar med en koncentration av löv som gör att ett lövbestånd inte är relevant får tas bort.

Syftet i samtliga tre ovanstående justeringar var att öka kvalitén på de lövrika skogarna. Dessutom ges möjlighet att vid kvalitetssäkring i fält att ta bort eller dela upp lövrika objekt där lövet visar sig koncentrerat till vissa delar av beståndet.

I samband med utvärderingen beslutades även (Bilaga 3):

- Alla utvalda naturvårdsskogar som senare visar sig vara rena åkermarksplanteringar tas bort.
- Samt att MO skall ha rätt att rätta till felaktigheter i hänsynsprioriteringen d.v.s. bestånd som inte kom med eller kom med pga felaktiga data i registret

3.2.2. Reservatsbildning och dokumenterade överenskommelser om skydd av höga naturvärden

Även naturreservaten ingår i hänsynsprioriteringen. Ett aktuellt exempel som rör hela innehavet är de skogar som utpekats som skyddsvärda statliga skogar i Länsstyrelsens inventeringar 2003/04. Observera att i Norr- och Västerbotten skall resultatet av kategoriseringsarbetet beaktas (se punkt 3.2.1.2.).

3.2.2.1. Områden söder om Västerbotten

Områden utpekade som skyddsvärda statliga skogar söder Västerbotten återfinns i SNVs rapporter 5340-5343 och behandlas enligt:

- Om Länsstyrelsen har eller tänker lösa in området så avsätts all produktiv skogsmark i områden som icke utbytbar NO/NS.
- Om Länsstyrelsen inte tänker lösa området så läggs värdekärnorna som utbytbar NO/NS i form av icke-kvalitetssäkrad naturvärdeslokaler och skall därmed naturvärdesbedömas i fält.

3.2.2.2. Områden i Norr- och Västerbotten

Områden utpekade som skyddsvärda statliga skogar i Norr- och Västerbotten återfinns i SNVs rapporter 5343-45 och 5473-74. Samtliga områden ingick därefter i varsin länsvisa kategoriseringsprocess beskrivna i rapporterna 5497-98. I korthet kategoriserades alla områden i en av fem kategorier:

1. Områden som skall bli naturreservat.
2. Områden som ingår i Ekoparker.
3. Områden som Sveaskog frivilligt avsätter (NO/NS).
4. Områden som hanteras efter Sveaskogs miljöpolicy.
5. Ej färdigutredda områden.

Kategorierna 1 till 3 är tämligen oproblematiska; områden i kategori 1 och 3 avsätts som icke utbytbara NO/NS. Ekoparkerna (kategori 2) ingår inte alls i hänsynsprioriteringen. För de två övriga kategorierna föreslås:

- Kategori 4: Värdekärnor i kategori 4 blir utbytbar NO/NS i form av icke-kvalitetssäkrade naturvärdeslokaler. Övriga marker (utvecklingsmarker, arronderingsmarker etc) behandlas som övrig skogsmark.
- Kategori 5: Värdekärnor i kategori 5 läggs med som utbytbar NO/NS i form av icke-kvalitetssäkrade naturvärdeslokaler. Om lokalen vid kvalitetssäkring i fält inte uppvisar rätta kvalitéer återförs den till produktionsskog. Övriga marker

Prioritering av Naturvårdsskogar

(utvecklingsmarker, arronderingsmarker etc) behandlas som övrig skogsmark. Observera att i rapporterna från kategoriseringsarbetet står om områden i kategori 5 att "Sveaskog kommer senare att fördela områdena på kategori 3 eller 4 efter samråd med Länsstyrelsen och Naturvårdsverket". Detta borde innebära att om vi internt är överens om ovanstående resonemang, så måste nästas steg vara att få en samsyn med LST och SNV.

3.2.3. Särskilt värdefulla områden för kulturmiljöer, rennäring och friluftsliv

Avsättande av skogar i denna grupp är i grunden FSC-krav och hänsynen till andra värden kan normalt kombineras med ett anpassat skogligt naturvårdsmål, t ex avseende utvecklingsbara ekologiska värden. Om hänsynen till dessa värden kan lösas med tillfällig överhållning eller annan hänsynsform (t ex ett PF-mål) så skall skogen inte avsättas som naturvårdsskog.

Särskilt höga värden innebär att värdet måste vara något utöver det vanliga och traditionella och att skogen därför sätts av som NO/NS. Här ska bara finnas avvikande värden och mer unika värden för vårt land. Användandet av särskilt höga värden ska ske restriktivt och bör handla om ett fåtal objekt per MO.

3.2.4. Skogar med mycket stor betydelse för landskapsbild eller hyggesutformning

I vissa fall har större, från början avsatt hyggeshänsyn kommit att få en mycket stor betydelse för landskapsbild. Kan inte detta lösas med tillfällig överhållning eller annan hänsynsform så skall skogen avsättas naturvårdsskog.

3.3. Indelning i ej utbytbara respektive utbytbara naturvårdsskogar

Befintliga och nya naturvårdsskogar skall först indelas i ej utbytbara respektive utbytbara objekt. Till gruppen ej utbytbara naturvårdsskogar förs:

- Skogliga naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal
- Nyckelbiotoper - FSC krav
- Tidigare löften om avsättningar
- Särskilt värdefulla kulturmiljöer - FSC krav
- Särskilt värdefulla områden för rennäringen - FSC krav
- Särskild värdefulla friluftsskogar - FSC krav
- Skogar med mycket stor betydelse för landskapsbild eller hyggesutformningen.

Alla övriga naturvårdsskogar, d.v.s. befintliga naturvårdsskogar som inte är något av ovanstående samt nya naturvårdsskogar av typen prioriterade skogstyper förs till gruppen utbytbara naturvårdsskogar.

I praktiken innebär tillämpningen av kategorin ej utbytbara naturvårdsskogar att Sveaskog inte bara tar hänsyn till skogar med höga ekologiska värden, utan faktiskt tar hänsyn till skogar med särskilt höga värden (oavsett om dessa relaterar till ekologi, kulturmiljö, rennäring, friluftsliv eller landskapsbild).

Om mängden ej utbytbara naturvårdsskogar tillsammans med naturvärdeslokaler kommer att fylla eller till och med överstiga den för landskapet satta landskapsklassen så bör landskapsklassen ändras.

3.4. Utbytbara naturvårdsskogar i gruppen naturvärdeslokaler

De utbytbara naturvårdsskogarna grupperas i naturvärdeslokaler respektive restaureringsskogar (se nästa avsnitt) vilka rangordnas internt. För naturvärdeslokalerna

Prioritering av Naturvårdsskogar

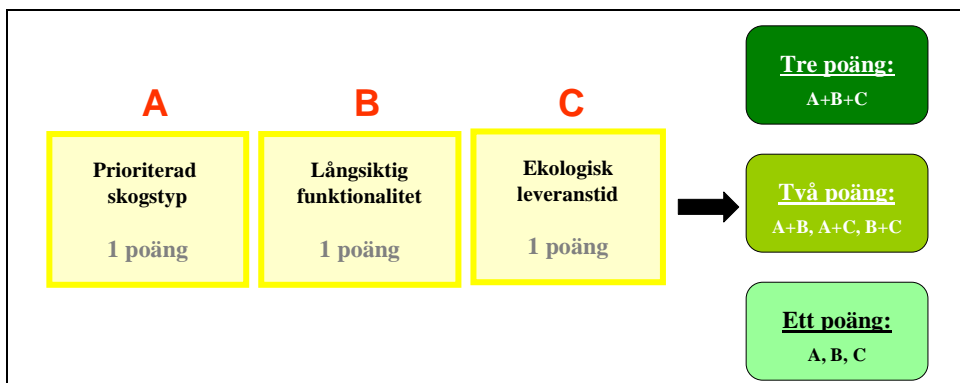
gäller att de till fullo först kan rangordnas efter att de blivit besökta och naturvärdesbedömda i fält. Först grupperas de i de fyra grupper med avtagande prioritet:

1. Artlokaler: skogar i form av fauna och floralokaler respektive lokaler med rödlistade arter där objekten inte kan hanteras med PG/PF-hänsyn. Av Sveaskog utpekade objekt i Life- och Åtgärdsprogram hamnar här.
2. Aktiva åtgärder: skogar där särskilda, aktiva naturvårdsåtgärder är fältplanerade eller utförda. Exempel på åtgärder kan vara naturvårdsbränningar, bete, nyskapande av stor mängd död ved, nyskapade skogliga våtmarker etc.
3. Död ved: skogar med för landskapet hög andel död ved – torrakor och/eller lågor.
4. Naturvärdesträd: skogar med för landskapet hög andel naturvärdesträd.
5. Speciella miljöer (ny grupp 2010)

Inom respektive grupp rangordnas objekten efter areal där stor areal har högre prioritet framför liten.

3.5. Utbytbara naturvårdsskogar i gruppen restaureringsskogar

Även vid rangordning av restaureringsskogarna, det vill säga de utbytbara naturvårdsskogar som inte är naturvärdeslokaler, ligger den nationella strategin till grund. Det finns dock en viktig skillnad: den nationella strategin utgår ifrån objekt med redan kända höga naturvärden medan hänsynsprioriteringen syftar till att ta fram nya objekt. Därför är det som i strategin kallas "Högt naturvärde på beståndsnivå" utbytt mot "Ekologisk leveranstid" i hänsynsprioritering. Såväl "Prioriterad skogsmiljö" som "Långsiktig funktionalitet" finns alltså med både i strategin och i hänsynsprioriteringen.

Figur 5. De tre kriterierna skogstyp, landskapsekologi och ekologisk mognad som används för att gruppera restaureringsskogarna i värdegrupper.

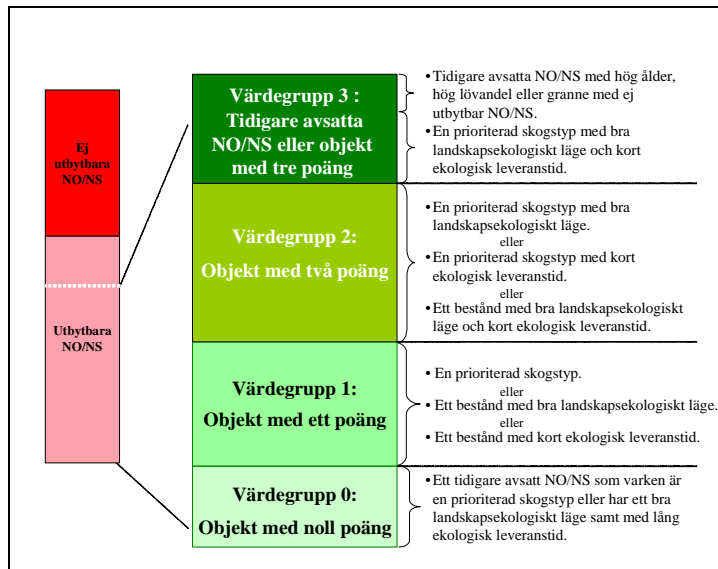
A-, B- och C-kriteriet kan vardera ge ett eller inget poäng (1 eller 0). I praktiken förekommer även en fjärde värdegrupp då det kan finnas tidigare avsatta (utbytbara) NO/NS-objekt som inte får ett enda poäng från något av de tre kriterierna. Sådana objekt får totalt noll poäng och hamnar i värdegrupp 0.

Även vad gäller tidigare avsatta NO/NS-objekt beslutades att göra en korrigerig efter utvärdering av första testkörningen av metodiken (Bilaga 3). Tre grupper av tidigare avsatta NO/NS-objekt läggs direkt överst i värdegrupp 3. Dessa är: befintliga NO/NS-skogar med hög ålder enligt:

- 120 år och äldre i Götaland och Bergslagen,
- 140 år och äldre i Södra Norrland,

Prioritering av Naturvårdsskogar

- 160 år och äldre i Västerbotten och Norrbotten.
- Befintliga NO/NS-skogar med en lövandel på 20 % eller mer.
- Befintliga NO/NS skogar som ligger granne med en ej utbytbar NO/NS och därmed biotopförstärker denna.

Figur 6. Efter gruppering är de utbytbara NO/NS-objekten i form av restaureringsskogar fördelade på fyra värdegrupper.

3.5.1. Poängsättning enligt A-, B- och C-kriteriet

Vardera kriterie A, B och C kan ge ett poäng. Nedan följer en beskrivning av när respektive kriterie ger 0 eller 1 poäng.

3.5.1.1. A-kriteriet: prioriterad skogstyp

Alla objekt som utgör en prioriterad skogstyp får ett poäng. De enda objekt som i praktiken kan få noll poäng är befintliga, utbytbara NO/NS-objekt som inte är en prioriterad skogstyp.

3.5.1.2. B-kriteriet: Långsiktig funktionalitet

Långsiktig funktionalitet är ett landskapsekologiskt kriterie och avser faktorer såsom storlek, och närhet till skogar med idag höga naturvärden eller av samma skogstyp. De faktorer som beaktas vid poängsättning är:

- **Stor areal:** om storleken är 20 hektar eller mer ges ett poäng (100 hektar eller mer i Lappland). Storleken kan vara ett resultat antingen av en enskild naturvårdsskog eller summan av flera intilliggande (inom 30 meter) naturvårdsskogar av likadan rangordnande skogstyp.
- **Kärnområden:** naturvårdsskogar av likadan rangordnande skogstyp som ligger geografiskt koncentrerad i landskapet ges ett poäng. Denna geografiska samling (eller kärnområde) skall vara minst 100 hektar (500 hektar i Lappland) eller mer där 50 % utgörs av naturvårdsskogar.
- **Värdetrakt:** objekt av en värdetrakts-skogstyp som ligger inom en befintlig värdetrakt av likadan skogstyp samt intill (inom 30 meter) någon av värdetraktens värdekärnor ges ett poäng. Som värdekärna räknas nyckelbiotoper av likadan värdetrakts-skogstyp.

Observera att B-kriteriet maximalt kan ge ett poäng oavsett om en, två eller tre av ovanstående faktorer är uppfyllda.

Prioritering av Naturvårdsskogar

3.5.1.3. C-kriteriet: ekologisk leveranstid

Generellt gäller att gamla skogar i slutavverkningsålder ger en poäng. Som åldergräns gäller

- 100 år och uppåt för talldominerande skogar,
- 80 år och uppåt för granskogar,
- 50 år och uppåt för löv- eller lövdominerande skogar.

3.5.2. Fortsatt gruppering och rangordning inom respektive värdegrupp

Åter igen i analogi med den nationella strategin får övriga värden styra rangordningen av objekten inom respektive värdegrupp. Ambitionen var att i ett första steg gruppera objekten inom varje värdegrupp efter om det också fanns andra värden i form av kulturmiljöer, rennäring eller friluftsliv (se bild 7). Vi var dock tvungna att i praktiken släppa denna ambition då det visade sig svårt eller omöjligt att hitta relevant, digital data.

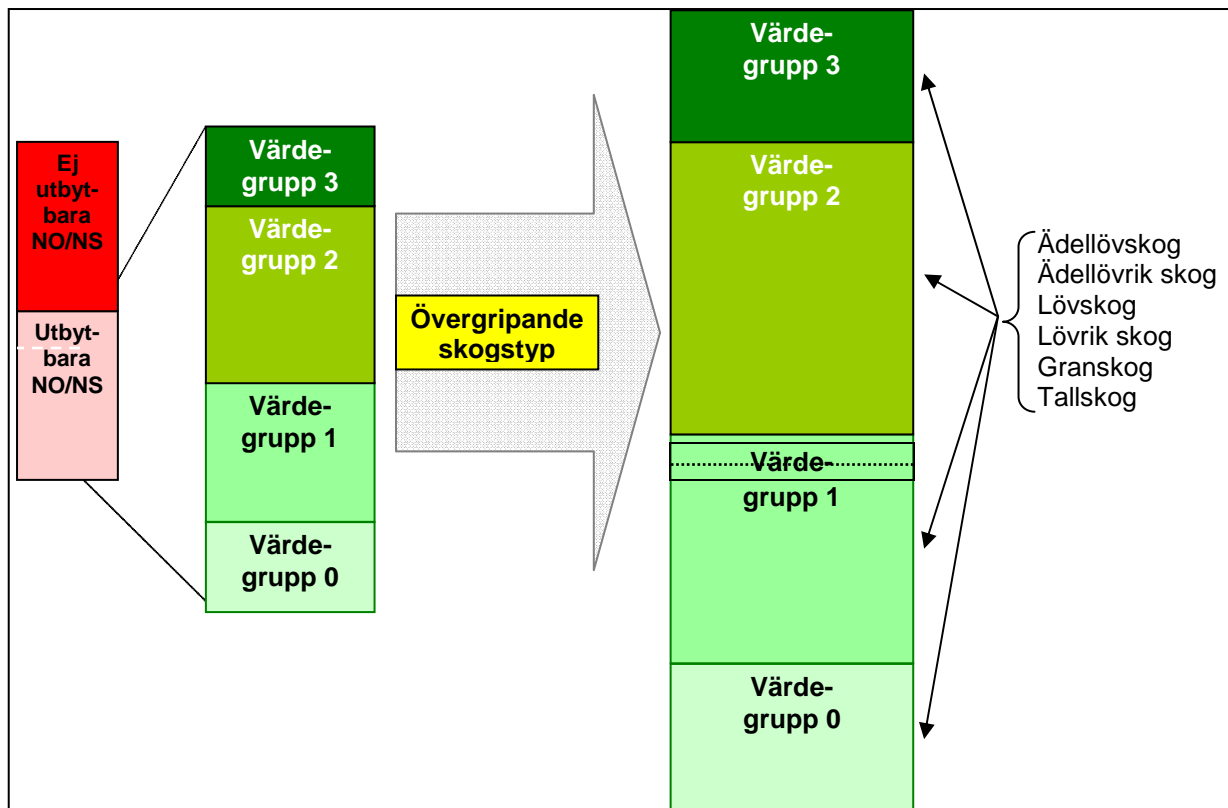
Som en konsekvens av ovanstående så grupperades objekten inom varje värdegrupp endast med utgångspunkt från övergripande skogstyp. Skogstyperna är sinsemellan prioriterade enligt (i avtagande prioritetsordning):

- Ädellövskog; 50 % ädellöv eller mer.
- Ädellövrikskog; mellan 20 och 49 % ädellöv.
- Lövskog; 50 % löv eller mer.
- Lövrikskog; mellan 20 och 49 % löv.
- Granskog; 50 % gran eller mer samt lövandelar under 20 %.
- Tallskog; 50 % tall eller mer samt lövandelar under 20 %.

I vissa ELPs kan ordningen mellan gran- och tallskog kastas om när det finns stöd för detta i länsstyrelsens regionala strategi.

Observera att i värdegrupp 3 lades befintliga NO/NS av hög ålder, med hög lövandel eller som ligger granne med ett ej utbytbar NO/NS. Därefter kommer de grupperna med de olika skogstyperna.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Figur 7. Inom varje värdegrupp grupperas objekten i ett första steg med hjälp av övergripands skogstyper).

Slutligen sorteras objekten inom respektive undergrupp enligt nedan (för en schematisk översiktsbild av hela rangordningen av restaureringsskogarna, se Bilaga 4):

- Undergrupp "Ädellövskog", "Ädellövrik skog", "Lövskog" och "Lövrik skog": inom dessa grupper skedde först ytterligare en undergruppering där gruppen "Objekt med annat löv än björk" hamnade före gruppen "Objekt med bara björk". Därefter grupperas objekten in de två grupperna efter ett så kallat lövpriotal som ges som ett resultat av objektets ålder och lövprocent (se bilaga 3). I princip prioriteras äldre bestånd med mycket löv före yngre och lövfattigare. Slutligen rangordnas objekten inom respektive lövpriogrupp efter areal där stor areal prioriteras före liten.
- Undergrupp "Befinliga NO/NS" (överst i värdegrupp 3), "Granskog" och "Tallskog": objekten rangordnas efter areal där stor areal prioriteras före liten.

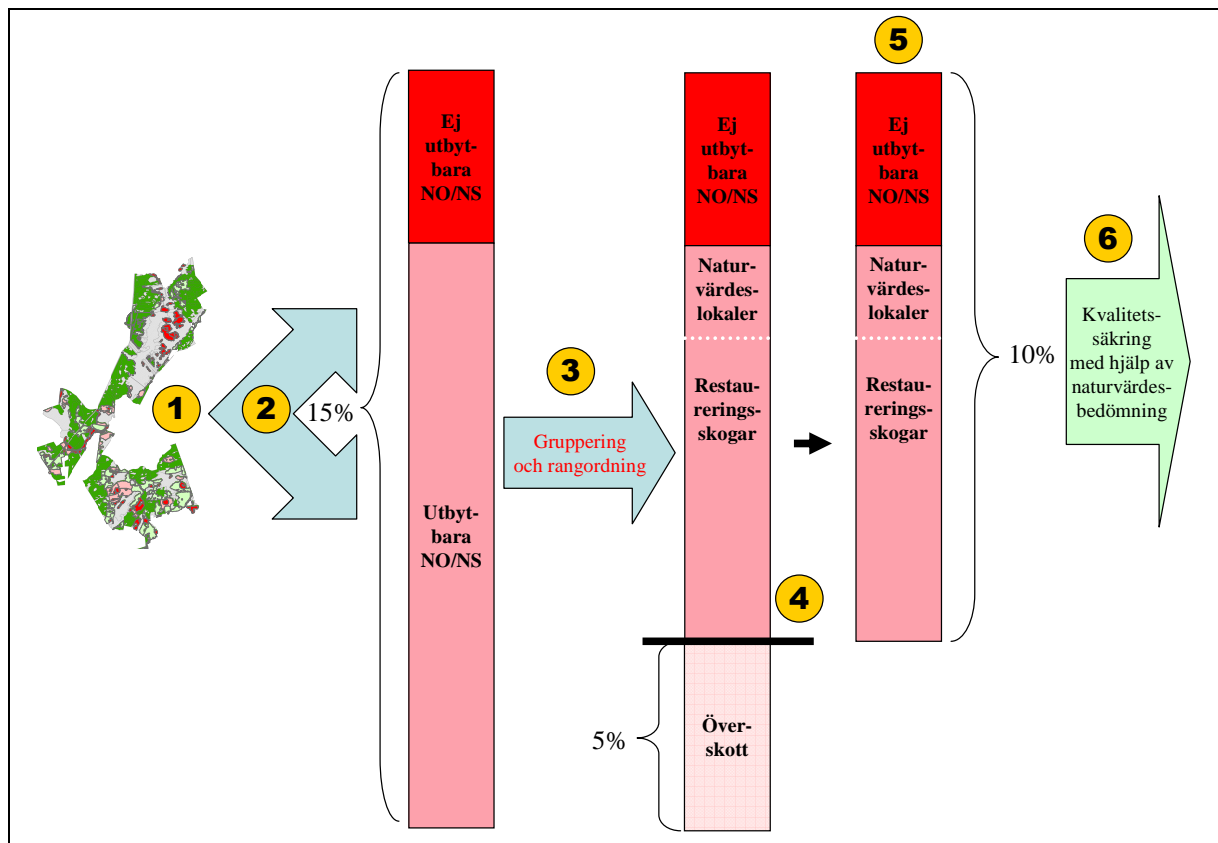
3.6. Landskapsklassen uppnådd

Det är först nu när andelen ej utbytbara naturvårdsskogar och de utbytbara naturvårdsskogarna är rangordnade som "strecket kan dras". Med andra ord, det är nu vi vet vilka av de utbytbara naturvårdsskogarna som verkligen kommer att målklassas som NO/NS i registret eftersom de behövs för att landskapsklassens angivna mängd naturvårdsskogar skall nås. Resten av de utbytbara naturvårdsskogarna ligger kvar i registret som produktionsskogar.

3.7. Sammanfattning av Fas A

Nedan är en bild som försöker sammanfatta allt som hittills skrivits om Fas A i hänsynsprioriteringen.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Figur 8. Översikt av tillvägagångssättet i Fas A.

Första steget är att ta fram alla befintliga naturvårdsskogar (d.v.s. NO-/NS-objekt) samt de nya (eventuella) naturvårdsskogarna (d.v.s. PG-/PF-objekt) i ELPn (1).

Nästa steg blir att grupper samtliga naturvårdsskogar i "ej utbytbara" respektive "utbytbara" naturvårdsskogar (2). Därefter grupperas och rangordnas de utbytbara naturvårdsskogarna (3) vilket leder till att de lägst rankade objekten identifieras. Överskottet, i exemplet ovan 5 %, ligger kvar som produktionsskogar i registret (men bibehåller där sin rang ifall de behövs i framtiden) (4).

Resultatet är nu en grupp ej utbytbara NO/NS och två grupper utbytbara, internt rangordnade NO/NS som motsvarar 10 % av landskapets produktiva areal (5). Därmed är fas A klar och den totala mängden NO/NS-objekt går vidare till fas B (6).

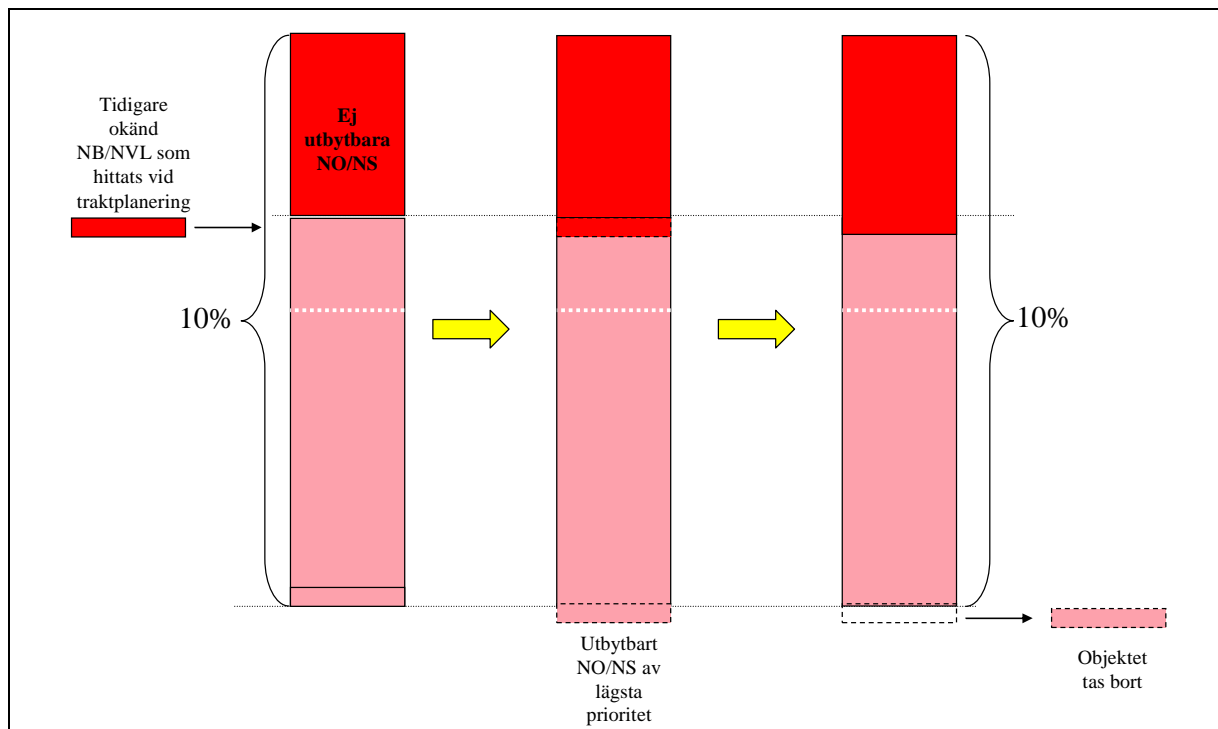
4. Fas B: kvalitetssäkring och bytesprinciper

Fas B är det arbete i hänsynsprioriteringen som kommer att ta längst tid i anspråk samt beröra en större del av personalen jämfört med Fas A. I Fas B kvalitetssäkras och beskrivs de avsatta naturvårdsskogarna med hjälp av naturvärdesbedömning i fält. I första hand beskriver vi de utbytbara NO/NS-objekten.

Naturvärdesbedömningen används dels för att beskriva Sveaskogs avsättningar och dels för att avgöra om några utbytbara NO/NS-objekt har höga naturvärden varpå de skall föras upp till ej utbytbara NO/NS.

När ett tidigare okänt objekt upptäcks till exempel i samband med traktplanering och objektet uppvisar någon av de egenskaper som definierar ej utbytbara NO/NS-objekt skall detta bytas mot det lägst prioriterade utbytbara NO/NS-objektet (som därmed plockas bort). Se även instruktion för avsättning av nya naturvårdsskogar 2010-01-20.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Figur 9. När till exempel en tidigare okänd nyckelbiotop dyker upp byts denna mot det lägst rankade (via kategorisering och rangordning) utbytbara NO/NS-objektet.

Om framtida inbyten kommer leda till att naturvärdeslokaler hotas av utbyten skall detta om möjligt avväjas genom förändring av landskapsklassen. Förändringen kan göras genom en mindre justering i närheten av rådande landskapsklass eller genom att helt förändra klassen från t ex 10 % till 15 %. Förändring i den lilla skalan anges enligt principen landskapsklass + tilläggsareal te.x landskapsklassen 15 + 300 ha (15+300). Förändring av landskapsklasser görs av naturvårdsspecialisten tillsammans med Sveaskogs landskapsekolog.

5. Prioriteringsordning för naturvårdsskogar

Sveaskog har som ett miljömål att 20% av den produktiva skogsmarken nedanför Sveaskogs fjällskogsgrens ska användas som naturvårdsareal. I praktiken kommer detta att fördelas på ekoparker, naturvårdsskogar och detaljhänsyn i produktionsskogar (träd, trädgrupper, kantzoner etc). Andelen naturvårdsskogar kommer i genomsnitt att uppgå till 10% (d v s hälften av de 20 procenten naturvårdsareal). Urvalet av naturvårdsskogarna ska i enlighet med Sveaskogs policy ske så att höga naturvärden prioriteras.

Nedanstående prioriteringsordning bör gälla för alla naturvårdsskogar (målklasserna NO/NS) i varje ekologisk landskapsplan (ELP), även för tidigare avsatta områden. Notera att höga naturvärden (prioritet A-D nedan) alltid prioriteras före restaureringsskogar (prioritet E-H), som ej har höga naturvärden idag. Om kvalitetssäkrade naturvärdeslokaler (prioritet D nedan) aktualiseras för avverkning skall möjligheten till utbyten mot lägre prioriterade objekt i närliggande landskap beaktas. Utbyten av naturvårdsskogar sker bara för att höja kvalitén i avsättningarna, d v s den lägst prioriterade skogen återgår till produktionsskog om högre prioriterade skogar hittas inom innehavet.

Prioritering av Naturvårdsskogar

5.1. Prioriteringsordning - A till H

A. Särskilt höga naturvärden..... Ej utbytbara

- Skogliga naturreservat
- Nyckelbiotoper - FSC krav.
- Tidigare löften om avsättningar.

B. Särskilt värdefulla miljöer Ej utbytbara

- Särskilt värdefulla kulturmiljöer - FSC krav.
- Särskilt värdefulla områden för rennäringen - FSC krav.
- Särskild värdefulla friluftsskogar - FSC krav.

I ovanstående objekt kan hänsynen till andra värden normalt kombineras med ett anpassat skogligt naturvårdsmål, t ex avseende utvecklingsbara ekologiska värden. Om man kan lösa frågan med tillfällig överhållning eller annan hänsynsform så skall inte skogen föras till denna kategori.

C. Landskapsbild..... Ej utbytbara

- Skogar med mycket stor betydelse för landskapsbild eller hyggesutformningen. Om man kan lösa frågan med tillfällig överhållning eller annan hänsynsform så skall inte skogen föras till denna kategori.

D. Naturvärdeslokaler Utbytbara mot högre naturvärden

Kvalitetssäkrade naturvärdeslokaler rangordnas i följande ordning:

- Fauna-, flora- och rödlistelokaler som inte kan klaras med PG/PF-hänsyn
- Skogar med särskilda, aktiva naturvårdsåtgärder så som naturvårdsbränningar, bete, nyskapande av stor mängd död ved, nyskapade skogliga våtmarker etc.
- Skogar med för landskapet hög andel död ved – torrakor och/eller lågor
- Skogar med för landskapet hög andel naturvärdesträd
- Speciella miljöer (ny 2010-01-20)

E. Restaureringsskogar värdegrupp 3..... Utbytbara mot högre naturvärden

- Prioriterade skogstyper i nationell strategi som har kort ekologisk leveranstid samt pluspoäng för ekologisk funktionalitet.

F. Restaureringsskogar värdegrupp 2..... Utbytbara mot högre naturvärden

- Två av ovanstående värden d.v.s. prioriterad skogstyp eller kort ekologisk leveranstid eller ekologisk funktionalitet.

G. Restaureringsskogar värdegrupp 1 Utbytbara mot högre naturvärden

- Ett av ovanstående d.v.s. prioriterad skogstyp eller kort ekologisk leveranstid eller ekologisk funktionalitet.

H. Restaureringsskogar värdegrupp 0..... Utbytbara mot högre naturvärden

Skogar inom värdegrupp 0, d v s övriga avsättningar. Hit hör tidigare avsatta områden som ej kan föras till någon av ovanstående kategorier.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Sökuttryck för prioriterade skogstyper

Bilaga 1

Specifisering av de prioriterade skogstyperna vid utsök av nya naturvårdsskogar i samband med hänsynsprioritering.

Nr	Skogstyp	Specifikation
	Internationellt ansvar	
11.	Ädellövskog ¹	Andel löv är 70 % och uppåt varav andelen ädellöv är 50 % och uppåt. Beståndsåldern är 50 år och uppåt.
12.	Hassellundar	Saknas.
13.	Triviallövskog med ädellövinslag	Andel löv är 70 % och uppåt varav andelen ädellöv är från 20 upp till 50 %. Beståndsåldern är 50 år och uppåt.
14.	Större urskogsartade skogar ²	Objekt kallade 'Barr-naturskog nedan gränsen för fjällnära' i SNUS. Beståndets areal skall vara 500 eller 200 hektar i norra respektive södra barrskogsregionen.
15.	Större myr- och naturskogsmosaik ³	Objekt kallade 'Skogs-/myrmosaik' i SNUS. Beståndets areal skall vara 1000 eller 500 hektar i norra och södra barrskogsregionen respektive mellansvenska blandskogsregionen.
16.	Kalkbarrskog	Andelen barr är 70 % och uppåt. Markslaget är fastmark, Beståndsåldern är 80 år och uppåt. Shape över kalk.
17.	Skärgårdsnaturskogar	Objekt kallade 'Kust och skärgård' i SNUS.
	Nationellt under-representerade	
N8.	Medelålders till sena lövsuccesior ³	Andel löv är 50 % och uppåt. Markfuktigheten är friskt och beståndsåldern är 50 år och uppåt.
N9.	Strandlövnaturskogar	Andel löv är 20 % och uppåt. Beståndsåldern är 50 år och uppåt. Sökuttrycket används tillsammans med tidigare framtagna vattenshape.
N10.	Sandbarrskogar	Andelen barr är 70 % och uppåt. Markslaget är fastmark, jordarten sediment och kornstorleken grov eller medel. Beståndsåldern är 80 år och uppåt.
N11.	Skogar med hög bonitet	För Tall 22 och uppåt samt Gran 20 och uppåt i norra barrskogsregionen. För Tall 26 och uppåt samt Gran 28 och uppåt i södra barrskogsregionen. För Tall 28 och uppåt samt Gran 30 och uppåt i mellansvenska blandskogsregionen. För Tall 28 och uppåt samt Gran 36 och uppåt i södra lövskogsregionen. För alla: Beståndsålder 100 respektive 80 år och uppåt.
	Värdetrakter	
V12.	Tallskogar	Andel tall 70 % och uppåt och andel löv lägre än 30 %. Biotopnamn 'Tallsumpskog', 'Tallmyr', 'Blandsumpskog' eller 'Sumpskog' utesluts. Markfuktighet torr, frisk eller fuktig och jordart ej torv. Beståndsåldern 100 år och uppåt.
V13.	Gransskogar	Andel gran 70 % och uppåt och andel löv lägre än 30 %. Biotopnamn 'Gransumpskog', 'Blandsumpskog' eller 'Sumpskog' utesluts. Markfuktighet torr, frisk eller fuktig och jordart ej torv. Beståndsåldern 80 år och uppåt.
V14.	Barrblandskogar	Andel barr 70 % och uppåt samtidigt som andel tall eller andel gran är lägre än 70 % och andel löv är lägre än 30 %.

Prioritering av Naturvårdsskogar

		Biotopnamn 'Gransumpskog', 'Blandsumpskog' eller 'Sumpskog' utesluts. Markfuktighet torr, frisk eller fuktig och jordart ej torv. Beståndsåldern 80 år och uppåt
V15.	Barrsumpskogar	Andel barr 70 % och uppåt samtidigt som andel tall eller andel gran är lägre än 70 % och andel löv är lägre än 30 %. Markfuktighet blöt. Biotopnamn 'Blandsumpskog' och 'Sumpskog' ingår. Beståndsåldern är 80 år och uppåt.
V16.	Lövblandade barrskogar	Andel löv är 30 % upp till 50 %. Beståndsåldern är 50 år och uppåt.
V17.	Triviallövskogar	Andel löv är 50 % och uppåt varav andel ädellöv är mindre än 10 %. Beståndsåldern är 50 år och uppåt.
V18.	Ädellövskogar	Andel ädellöv är 50 % och uppåt. Beståndsåldern är 50 år och uppåt.
V19.	Triviallövskogar med ädellövinslag	Andel löv är 50 % och uppåt varav andel ädellöv är från 10 upp till 50 %. Beståndsåldern är 50 år och uppåt.
V20.	Lövsumpskogar	Andel löv är 50 % och uppåt. Markfuktighet blöt. Hänsynskrävande biotop av typen 'Sumpskog' ingår och beståndsåldern är 50 år och uppåt.
	Lokal potential	
L21.	Lövriska skogar	Andel löv är 20 % och uppåt och beståndsåldern är 15 år och uppåt. Se bilaga 3.

¹ Gäller i mellansvenska blandskogsregionen och södra lövskogsregionen.

² Gäller i norra och södra barrskogsregionen.

³ Gäller i norra och södra barrskogsregionen samt i mellansvenska blandskogsregionen.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Rangordnande skogstyper

Bilaga 2

Sex skogstyper används för att gruppera inom respektive värdegrupp. Dessa skogstyper innefattar alla de prioriterade skogstyperna i Bilaga 1.

Rangordnande skogstyp	Specifikation	Prioriterad skogstyp
Ädellövsskog	Andel ädellöv är 50 % och uppåt.	I1, N9, V18
Ädellövrisk skog	Andel ädellöv är mellan 20 % och 49 %.	I3, N9, V19
Lövskog	Andel triviallövs är 50 % och uppåt.	N8, N9, V17, V19, V20
Lövrisk skog	Andel triviallövs är mellan 20 % och 49 %.	N9, V16, L21
Granskog	Andel gran är 50 % och uppåt.	I4, I5, I6, N10, N11, V13, V14, V15
Tallskog	Andel tall är 50 % och uppåt.	I4, I5, I6, N10, N11, V12, V14, V15

Prioritering av Naturvårdsskogar

Lövrika skogar – L21

Bilaga 3

Följande L21 tas inte med

Yngre än 20 år som inte har $\geq 50\%$ löv

Utvecklingsklass 22

Yngre än 30 år och samtidigt har längre än 30% löv

Ta bort Åkermarksplanteringar

Ta bort L21 där lövet är koncentrerat så att ett lövbestånd inte är relevant

Distrikten skall ha rätt att rätta till felaktigheter i hänsynsprioriteringen d.v.s. bestånd som inte kom med eller kom med pga felaktiga data i registret.

Sorteringsprincip

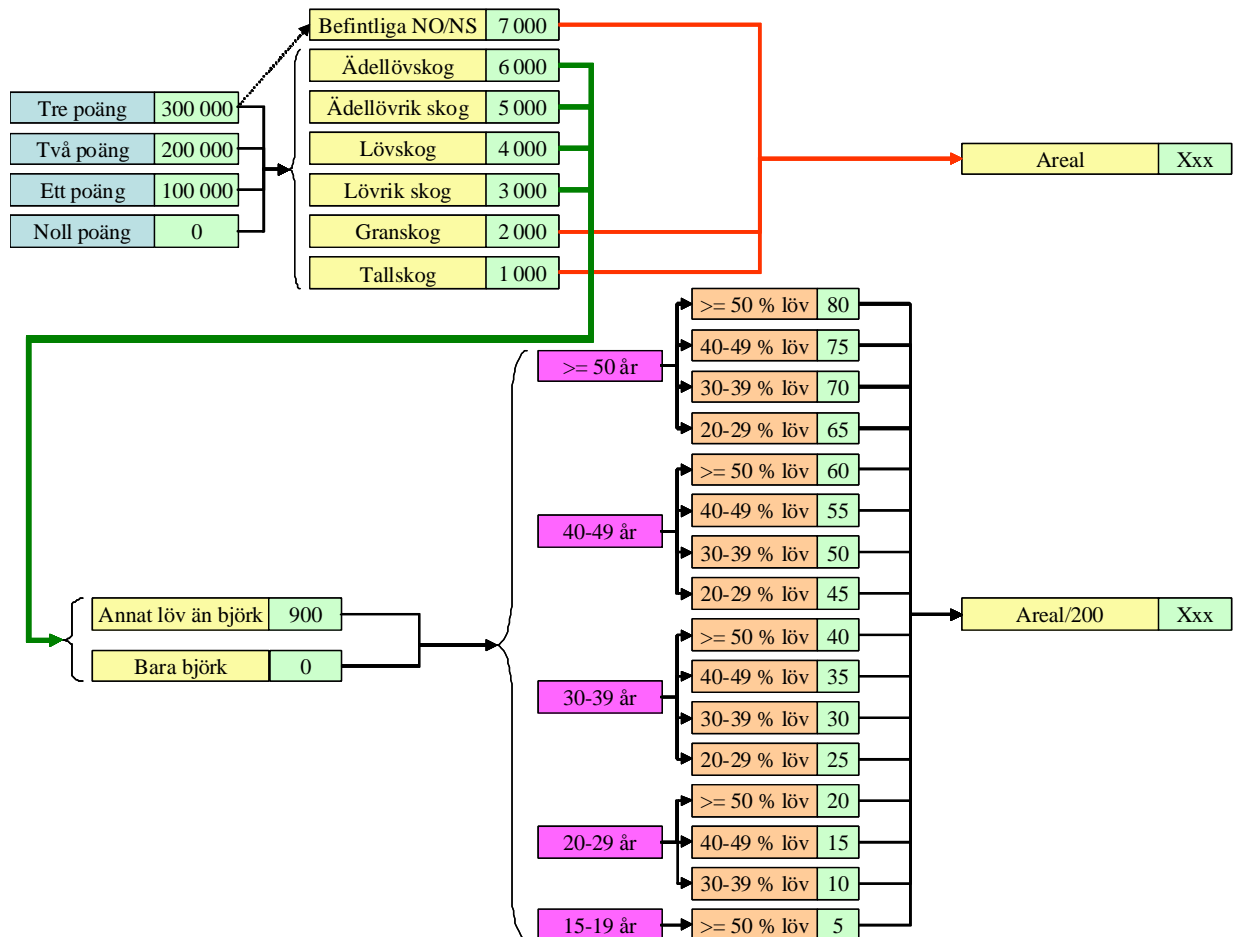
Fortfarande går ädellövskogsrika skogar före övriga.. Skogar med högst lövprocent och högst ålder går före skogar med låg lövprocent och låg ålder enligt nedanstående princip:

Ålder	Lövprocent	Prioriteringsordning	Sorteringsprincip
≥ 50 år	$\geq 50\%$	1	Inom varje grupp sorterar areal
≥ 50 år	40-49 %	2	
≥ 50 år	30-39 %	3	
≥ 50 år	20-29 %	4	
40-49 år	$\geq 50\%$	5	
40-49 år	40-49 %	6	
40-49 år	30-39 %	7	
40-49 år	20-29 %	8	
30-39 år	$\geq 50\%$	9	
30-39 år	40-49 %	10	
30-39 år	30-39 %	11	
30-39 år	20-29 %	12	
20-29 år	$\geq 50\%$	13	
20-29 år	40-49 %	14	
20-29 år	30-39 %	15	
15-19 år	$\geq 50\%$	16	

Prioritering av Naturvårdsskogar

Schematisk översiktsbild som visar rangordningen av restaureringsskogarna

Bilaga 4

Prioritering av Naturvårdsskogar

Prioritering av nya naturvårdsskogar

Bilaga 5

Bakgrund

Alla skogar med höga naturvärden skall enligt tidigare beslut (styrgrupp hänsynsprioriteringen) sättas av som naturvårdsskogar. Obligatoriska naturvårdsskogar på Sveaskogs marker är således: Nyckelbiotoper, Naturreservat, Naturvärdeslokaler samt skogar med Särskilt höga värden för Landskapsbild, Rennäring, Kulturmiljövård, Friluftsliv. Det finns också exempel på historiska Löften om avsättningar som givetvis ligger fast.

Komplettering och förtydligande av tidigare beslut (styrgrupp hänsynsprioriteringen)

Nya lövskogar

Lövskogar som ej tidigare ingått i hänsynsprioriteringen p.g.a. ej utförd indelning (eller felaktig registeruppgift) skall hänsynsprioriteras enligt modellen. Kontakt tas med Naturvårdsspecialisten.

Åtgärdsprogram och Lifeprojekt etc

Projekten berör främst redan avsatta naturvårdsskogar men kan i vissa fall även beröra nya naturvårdsskogar. Restaureringsskogar som berörs av dylika projekt får avsättas som naturvårdsskogar och skall föras till gruppen *naturvärdeslokal – arter* eller *naturvärdeslokal – aktiva åtgärder*. Sveaskog beslutar själv vilka skogar som skall ingå.

Tjäderspel

Tjäderlekar i slutavverkningsskogar klassas som *naturvärdeslokal – arter* och avgränsas enligt särskild instruktion. Se Instruktion för avgränsning och måklassning av tjäderspel för mer information.

Planerade naturvårdsbränningar

Berör främst redan utpekade restaureringsskogar men kan i vissa fall även beröra nya naturvårdsskogar i områden med färdiga brandstrategier. Gruppen berör i första hand restaureringsskogar där man fältplanerad naturvårdsbränning. Skogen får i hänsynsprioriteringen förflyttas till *naturvärdeslokal – aktiva åtgärder* även innan branden utförts.

Biotopskydd och naturvårdsavtal

Dessa kan beröra både befintliga naturvårdsskogar och nya naturvårdsskogar. Objekten skall klassas som ej utbytbara. Arbetet med att komplettera GISS med denna kategori pågår.

Storlek på nya naturvårdsskogar

Enligt tidigare beslut (styrgruppen för hänsynsprioritering) skall alla nya naturvårdsskogar vara minst 1 hektar stora.

Undantag gäller för:

- nyckelbiotoper som avsätts oavsett storlek
- naturvärdeslokaler i Götaland där 0,5 ha gäller som nedre gräns.

Hänsynskrävande biotoper större än 1 ha skall sättas av som naturvårdsskog om de har naturvärden som motsvarar nyckelbiotoper eller naturvärdeslokal.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Sumpskogar, blöta skogar och hållmarker etc. som saknar höga naturvärden skall inte avsättas som naturvårdsskogar. Om dessa är under 1 hektar så bör de normalt ingå som figurlagd hänsyn vid avverkning. Även figurlagd hänsyn större än 1 hektar kan vara aktuell när det gäller svåravgränsade ytor så som kantzoner och hållmarksmosaiker (prod skog/impediment).

Sumpskogar, blöta skogar och hållmarker etc som inte har höga naturvärden och som inte figurläggs som hänsyn skall hanteras som produktionsskog.

Tidigare diskussioner om större biotophänsyn

Det har tidigare diskuterats om det finns behov av ytterligare en kategori skogar i avsättningen d.v.s. Större biotophänsyn. Men efter genomgång av Skogsstyrelsens tolkning av Skogsvårdslagen så är denna kategori inte längre aktuell. Möjlighet att sätta av större oformliga kantzoner och hållmarksmosaiker som en del av 9% målet finns redan idag.

Prioritering av naturvärdeslokaler av tall

Bilaga 6

I första hand skall alla restaureringsskogar plockas bort i samband med streckdragning. Då behovet uppkommer för att prioritera och omföra naturvärdeslokaler skall följande metodik användas.

Modellen gäller för naturvärdeslokaler med skogar som:

- är yngre än 160 år
- har högst 29 % löv
- vars målbild för gran är högst 49 %
- är av typen Död ved, Naturvärdesträd eller Speciella miljöer

Nästa steg är att använda de utvalda naturvärdeslokalerna betyg i naturvärdesbedömningen för Naturvärdesträd, Naturvärdesträdskvalité, Död ved och Lågakvalité.

De naturvärdeslokaler i urvalet som inte har ”dubbel-etta” i någon av kombinationen nedan förs över till PF:

- Naturvärdesträd och Naturvärdesträdskvalité
- Naturvärdesträd och Död ved
- Död ved och Lågakvalité

Prioriteringsordning för naturvårdsskogar – kortversion

Bilaga 7

Sveaskog har som ett miljömål att 20% av den produktiva skogsmarken nedanför Sveaskogs fjällskogsgrens ska användas som naturvårdsareal. I praktiken kommer detta att fördelas på ekoparker, naturvårdsskogar och detaljhänsyn i produktionsskogar (träd, trädgrupper, kantzoner etc). Andelen naturvårdsskogar kommer i genomsnitt att uppgå till 10% (d.v.s. hälften av de 20 procenten naturvårdsareal). Urvalet av naturvårdsskogarna ska i enlighet med Sveaskogs policy ske så att höga naturvärden prioriteras.

Nedanstående prioriteringsordning bör gälla för alla naturvårdsskogar (målklasserna NO/NS) i varje ekologisk landskapsplan (ELP), även för tidigare avsatta områden. Notera att höga naturvärden (prioritet A-D nedan) alltid prioriteras före restaureringsskogar (prioritet E-H), som ej har höga naturvärden idag. Om kvalitetssäkrade naturvärdeslokaler (prioritet D

Prioritering av Naturvårdsskogar

nedan) aktualiseras för avverkning skall möjligheten till utbyten mot lägre prioriterade objekt i närliggande landskap beaktas. Utbyten av naturvårdsskogar sker bara för att höja kvalitén i avsättningarna, d.v.s. den lägst prioriterade skogen återgår till produktionsskog om högre prioriterade skogar hittas inom innehavet.

Prioriteringsordning – A till H

A. Särskilt höga naturvärden..... Ej utbytbara

- Skogliga naturreservat
- Nyckelbiotoper - FSC krav.
- Tidigare löften om avsättningar.

B. Särskilt värdefulla miljöer Ej utbytbara

- Särskilt värdefulla kulturmiljöer - FSC krav.
- Särskilt värdefulla områden för rennäringen - FSC krav.
- Särskild värdefulla friluftsskogar - FSC krav.

I ovanstående objekt kan hänsynen till andra värden normalt kombineras med ett anpassat skogligt naturvårdsmål, t ex avseende utvecklingsbara ekologiska värden. Om man kan lösa frågan med tillfällig överhållning eller annan hänsynsform så skall inte skogen föras till denna kategori.

C. Landskapsbild..... Ej utbytbara

- Skogar med mycket stor betydelse för landskapsbild eller hyggesutformningen.

Om man kan lösa frågan med tillfällig överhållning eller annan hänsynsform så skall inte skogen föras till denna kategori.

D. NaturvärdeslokalerUtbytbara mot högre naturvärden

Kvalitetssäkrade naturvärdeslokaler rangordnas i följande ordning:

Fauna-, flora- och rödlistelokaler som inte kan klaras med PG/PF-hänsyn

- Skogar med särskilda, aktiva naturvårdsåtgärder så som naturvårdsbränningar, bete, nyskapande av stor mängd död ved, nyskapade skogliga våtmarker etc.
- Skogar med för landskapet hög andel död ved – torrakor och/eller lågor
- Skogar med för landskapet hög andel naturvärdesträd
- Speciella miljöer (ny 2010-01-20)

E. Restaureringsskogar värdegrupp 3.....Utbytbara mot högre naturvärden

Skogar inom värdegrupp 3:

- Prioriterade skogstyper i nationell strategi som har kort ekologisk leveranstid samt pluspoäng för ekologisk funktionalitet.

F. Restaureringsskogar värdegrupp 2.....Utbytbara mot högre naturvärden

Skogar inom värdegrupp 2:

- Två av ovanstående värden d.v.s. prioriterad skogstyp eller kort ekologisk leveranstid eller ekologisk funktionalitet.

G. Restaureringsskogar värdegrupp 1Utbytbara mot högre naturvärden

Skogar inom värdegrupp 1:

- Ett av ovanstående d.v.s. prioriterad skogstyp eller kort ekologisk leveranstid eller ekologisk funktionalitet.

H. Restaureringsskogar värdegrupp 0.....Utbytbara mot högre naturvärden

Skogar inom värdegrupp 0, d.v.s. övriga avsättningar. Hit hör tidigare avsatta områden som ej kan föras till någon av ovanstående kategorier.

Prioritering av Naturvårdsskogar

Inom varje värdegrupp rangordnas NO/NS-skogarna efter andra värden, än de ekologiska, såsom rennäring, friluftsliv och kulturmiljöer samt skogstyper och brukningsförhållanden.

Ej Utbytbara = Prioritet 1-3

Utbytbara mot högre naturvärden = Prioritet 4-8

Höga naturvärden = Prioritet 1-4